

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savitraštis
Lėdžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So Emerald Ave.
Chicago 16 Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

LX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, sausio (January) 20 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 3 (225)

Michigano gubernatorius Mennen G. Williams su Ponia lietuvių tarpe

DIDŽIOJO APSIJUNGIMO UŽUOMAZGOJE

Pirmas žingsnis liberalinių jėgų konsolidacijos link

Vyt. Alantas

Po pirmojo pasaulinio karo per-
lojiečiai laisvės kovotojai buvo be-
ketiną paskelbti Perlojaus respubli-
kai. Nedaug tetrūko, kad Lietu-
vos respublikoje dar būtime tu-
reję Perlojaus respubliką...

Mes, tremtiniai, deja, perlojie-
čių išmintimi nepasižymime: mes
kuriame atskiras respublikas išsi-
juosę. Čia Lietuvos Atgimimo Są-
jūdžio respublika, ten Lietuvių
Rezistencinės Santarvės respubli-
ka, ten vėl Laisvės Kovotojų res-
publika ir t. t. ir t. t. Kitaip sa-
kant, kiekvienoje parapijoje vis
nauja respublika... Nebūtų gali-
ma pasakyti, kad jaunesnioji mū-
sų veikėjų karta būtų toli nubė-
gusi nuo vyresniosios, kuri lietu-
vių politinę mintį taip "dinamiš-
kai" suskaldė, kad ir pati lietu-
viška visuomenė virto sunkiai be-
suklijuojamu, o dažniais atvejais
ir visai nebesuklijuojamu politi-
niui puodu.

Bet paklausk, kas daugelį tų
sąjūdžių skiria vieną nuo kito, at-
sakymo nesurasi. Užsimojimai tie
patys: "O vis dėlto kiekvienas už-
sadaręs savo parapijoje kietai gi-
na savo sienas. Užsienio politikoje
mes esame linke į "imperializmą",
bet vidaus politikoje mes užsis-
pyrę norime užsidaryti savo kro-
meliuose. Keistas paradoksas.

Todėl reikia labai džiaugtis, jei
pasireiškia nors šokių tokių vieny-
bės šaukiančių ženklų. Juk vi-
siems aišku, kad visi lietuviai po-
litiškai gali sutilti į dvi stovyk-
las: katalikinę ir liberalinę. Lietu-
vių katalikų visuomenė visada
reiškėsi daugiau ar mažiau kaip
vienalytis blokas, tačiau negalima
to pasakyti apie liberalinį spar-
ną. Šiandien, atrodo, jau galima
kalbėti ir apie liberalinio fronto
užuomazgą.

Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio,
Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjun-
gos, Lietuvių Rezistencinės San-
tarvės ir Lietuvių Tautinio Sąjū-
džio atstovai šiomis dienomis pa-
sirašė atitinkamą deklaraciją, kur
įsakmiai pabrėžiama, kad "pri-
pažinę tuose junginiuose vyraujan-
čių pažiūrų sutapimą dėl už-
sieninės lietuvių politinės ir visu-
meninės veiklos, sutarė organizuo-
tai derinti savo politinius veiks-
mus ir viešus pareiškimus taip,
kad tai padėtų sustiprinti pagalb-
ą tautos atsparumui bei pasiprie-
šinimui prieš nelaisvę, politinių
santykių, kultūros ugdymą ir ko-
vą su žalingais reiškiniais užsie-
nio lietuvių veikloje, Lietuvos val-
stybės teisinio tęstinumo dėsniu
paremtą bendradarbiavimą su už-
sieniuose veikiančiomis Lietuvos
valstybės institucijomis".

Visi tie sąjūdžiai ir toliau vei-
kia paskirai, tik, kaip matome, yra
pasiryžę derinti savo veiklą tam
tikrose srityse. Tai nėra daug, bet
tai yra gera pradžia. Reikia pa-
laikyti ir sveikinti kiekvieną ini-
ciatyvą, kiekvieną žingsnį, rodan-
tį kelią į apsiujungimą, santarvę ir
didesnių organizacijų vienetų susi-
sikūrimą. Tebūna aukščiausi pami-
nėtų organizacijų deklaracija bran-
duolis, aplink kurį ilgainiai spie-
sis ir kitos panašios organizacijos
ir pagaliau sudarys imponantinį
liberalinį mūsų tremtinių visuo-
menės sparną. Nors ir pavėluotai,
bet geriau vėlai, nekai niekad.

Pats metas mums išeiti iš parapijų
ir burtis apskritis. Reikia paga-
liau baigti mūsų tremtinių visuo-
menės pulverizaciją ir rimtai imti
galvoti apie vienijančius veiks-
nius. Konsolidavę ir suderinę mū-
sų liberalinių organizacijų darbą,
mes galėtume išeiti į platesnius
politines, kultūrinės bei visuome-
ninės veiklos vandenį, mūsų vaid-
muo Lietuvos vadavime pasida-
rytų svaresnis ir mūsų balsas tarp
tautinėje arenoje būtų garsesnis.
Tik konsolidacijos link reikia eiti
drąsiai, nuoširdžiai ir be užkuli-
sinių minčių, visada turint galvo-
je tą mintį, jog tai yra reikalinga
ir naudinga tiek tremčiai, tiek
Lietuvos vadavimui.

Tegyvuoją lietuvių liberalų san-
tarvė!

A. Banionis

Kas esi ir kur eini?

Tokie laikai, kurie mums šian-
dien yra lemta gyventi, verčia
mus daugiau pamąstyti apie save
ir gerai permąstyti kelią, kurjuo
einame. Tai verčia mus daryti ne
tik tikrasis žmogiškas pašaukimas,
bet ir pati aplinka, bei sąlygos.

Jau bėga penkioliktieji metai,
kaip mus ištiko skaudi nelaimė.
Tauta prarado Laisvę, valstybę
Nepriklausomybę, o jos vaikai ir
vėl prispaudon pakliuvo, arba

kiti vėl blaškomi po platuji pa-
saulį. Kodėl? Už ką? Niekas į
klausimą nesugeba tiksliai atsak-
yti. Vieni kaltina save, kad
per mažai buvome pamaldūs, ki-
ti, kad turėjome blogus vadus, tre-
ti, kad tokia mūsų valstybės geo-
grafinė padėtis ir t. t. ir t. t. Neat-
rodo, kad bent vienas iš tokių at-
sakymų būtų teisingas arba pil-
nas.

Norėdami surasti arčiau tiesos
esantį atsakymą, visų pirma turi-
me giliau įžvelgti į šiuo dienų lai-
ko dvasią ir žmonijos nuotaikas.
Nors ir labai to nenorėtume, bet
turime pripažinti, kad mes esame
daugiau priklausomi nuo ko nors
kito, negu patys nuo savęs; nors
iš antros pusės, mes patys ir su-
kuriamo tą, kitą jėgą, kuri mus
valdo. Jei šiandien pasaulyje vyk-
sta žiauri ideologinė ir fizinė ko-
va, tai ją pradėjo ir veda tas pats
žmogus. Jei žmonija susiskirstė į
du pasauliu: rytų ir vakarų, atsi-
ribodama net geležine uždanga,
tai ne gamtiškosios ir ne dieviško
sios rankos darbas, o to paties
žmogaus. Jei šiandien eina var-
žybos gaminimo ginkly, bombų
ar lėktuvų, argi ne tam, kad juos
nukreipti patiems prieš save? —
Daugiau pamąstius, atrodo, kad
žmogus šio laiko gyvenime yra
jei ne Dievas čia žemėje, tai bent
jau tikrai toks galingas, kuris su-
geba ir pajėgia ne tik sukurti di-
džiausius stebuklus, moralinius ir
materialinius turtus, bet taip pat
sugeba ir gali juos lengvai sunai-
kinti. Kur gi šitos tragedijos pra-
džia ir priežastys? Neieskokim nie
kur kitur, o tik pats savyje. To-
dėl sustokime prie savęs pačių, iš-
siaiškinkime, kas mes esame ir
kur einame. Ties šituo klausimu
turbūt rečiausia apsisotjame. O
tatai rodo faktai, nes užklausus,
kas mes esame, dažniausia atsa-
kome: "Aš darbininkas, amatinin-
kas, menininkas, kunigas"; arba
— "tautininkas, krikščionis de-
mokratas, socialistas ir pan." Tas
rodo, kad mes daugiau galvojame,
kaip mes apsieiškiame, bet ne
kas mes esame. Čia ir bene glū-
dės ta pradinė žmonijos ir tuo
pačiu mūsų tautos tragedija. Į šią
pagrindinę daromą klaidą atkreipė
dėmesį didis mūsų tautos minty-
tojas Vydūnas. Ne dėl ko kito jis
visur ir visada pabrėždavo tobulą
žmogiškumą ir žmoniškumą. Jis
pastebėjo, kad tas žmogus labai
klysta, kuris būdamas, sakysim
amatininku, labai trokšta būti
dainininku, arba būdamas kuni-
gu, nori pasidaryti valdininku,
manydamas, jog tuo jis pakeis ir
savo paties esmę. Iš šito lengvai
galime padaryti išvadą, kad kuo
tu nebūtuomet, visuomet pasiliksi
žmogumi, todėl reikškis ir tobu-
lės visuomet prieš akis turėda-
mas savo esmę ir vertę. Gilūs min-
tytojai pataria, kad visuomet,
pirm negu ką darysi, pirmą sa-
vyje susikaupk ir apmąstyk, o tik
tada vykdyk. Prie to dar Vydū-
nas sako: "Visados reikia atsimin-
ti, kad kiekvienas žmogus su sa-
vo ypatumu šviesina, stiprina ir
laisvina arba temdo, silpnina ir
verčia į vidinę nelaisvę ne tik sa-
ve, bet ir savo artimus, o paga-
liau kitaip dar ir visą tautą".

Jeigu manęs paklaustumėt, kas
aš esu, arba aš paklauskčiau Jus.
Mes atsakytume, kad esame lietu-
viai. Ačiū Dievui, jei dar taip.
Gal dar šiandien, rytoj ar po me-

VYTAUTAS STANEIKA

Žodis, dėl kurio verta aukotis ir mirti

Gyvename istorinius tautų nai-
kinimo laikus. Klasta, melas ir
teroras veikia nevaržomai, ne tik
komunistiniuose kraštuose, bet ir
laisvojo pasaulio yra toleruojami.
Šiandien pavergtos tautos ir žudo-
mo žmogaus niekas neklauso. Ir
kas gi klausys, jeigu Jungtinių
Tautų Organizacijoje mažų ir ne-
kaltų tautų žudikas turi "veto"
teisę? Jeigu laisvojo pasaulio tau-
tų atstovai ištaisais metais klauso
Maskvos budelių sukurto melo, o
didieji tautų laisvės pirkliai nesiv-
aržydami ir nebeslėpdami savo
godumo, tiesia taikos ranką bude-
liui, tikėdamies gauti už tai krau-
ju apslakstyto aukso, kas klausys
pavergtos ir naikintos tautos
balso?

O reikia, kad klausytų. Ne tik
kad klausytų, bet imtųsi priemo-
nių tautų naikinimui sustabdyti.
Yra vienas kelias, jis ilgas ir sunk-
us, bet tikras. Tai ryžto ir ko-
vos kelias, kuris šiandien yra pa-
mirštas, ne tik didžiųjų, bet ir
daugelio iš mūsų. Tai kovojančios
Lietuvos kelias! Kuris turėtų būti
pavyzdžiu netik mums, bet ir vi-
sam laisvajam pasauliui. Kuris
pavyzdžiais įrodė, kad bolševiz-
mas yra nugalimas, jeigu prieš jį
stoja vieninga valia, ryžtas ir ti-
kėjimas.

Kaip žuvies vandeny neprigri-
dys, taip ir melagio — bolševiko
melu nepriveiksi.

Tuo labiau, kad priemonės ir
jėgų santykiai nelygūs. Tiesa —
meilė ir žmoniškumas mūsų jėga,
kurios mes jau kelinti metai pasi-
gindame Karvelio ir Grigaičio
žygiuose ir darbuose.

Mes neturime pagrindo tikėti,
kad tie žmonės pasikeistų, jeigu
nepasikeitė, sulaukę žilo amžiaus,

todėl su širdgėla jiems sakome:
"Jeigu turite nors mažytį kris-
lą meilės Lietuvai, pasitraukite iš
vietai, kurioms netinkate, ir už-
leiskite šia tiems, kuriems Lietu-
va yra šventas žodis, dėl kurio
verta aukotis ir mirti!"

O mes turime tokių žmonių,
kurie tik stebuklingu būdu yra
išlikę gyvi. Apie juos mes ma-
žai tegirdime, nors jie yra pačia-
me savo subrendime ir daugiau,
kaip prieš dešimtį metų įrodė, kad
sugeba atlikti ir sunkiausias už-
davinius tėvynei, jeigu ji juos pa-
veda jiems!

Noriu tiesiai paklausti, kur yra
ir ką veikia šie gabūs, garbingi ir
įrodę savo meilę ir pasiaukojimą
Tėvynei vyrai? Ar pasiklausė ir
pasitarė Dr. P. Karvelis bent vi-
nu klausimu su tokiais laisvės
kovų milžiniais, kaip dr. Algirdas
Vokietaitis, prof. Mečys Mackevičius,
adv. Bronius Biliūnas, inž. Karolis
Drunga ir kitais gyvais didvyriais,
kuriuos likimas išsau-
gojo ne tam, kad fabrikuos trun-
ty ir ne tam, kad ramiai ir šaltai
stebėtų ir dantis sukandę tylėtų,
matydami, kaip laisvės kovų va-
dais skelbiami žmonės, kurie nie-
kad nemylėjo Lietuvos ir nepaau-
kojo jos gėrbūviui nei plauko!

Mūsų kantrybė išseko ligi dug-
no, ir mes sakome: gana! Per ke-
lioliką metų šitie "vadai" klaidi-
no mūsų jautriąją visuomenę, mai-
tindami ją melu ir šmeižtais, nes-
sidrovėdami išlupti kovojančios
tautos sąskaiton gana stambių su-
mų savo egzistencijai. Mes sako-
me gana! Nei cento, nei vienam
veiksniui tol, kol jiems nevado-
vaus nuosirdūs ir visuomenės pa-
sitikėjimą turį lietuviai!

smukimo apraiškos lietuvių tauti-
niam gyvenime labai ryškios.

Pagrindinė tautos dalis — ka-
mianas yra šiandien grauziamas
raudonojo triušio — komunizmo.
Po keleto metų apie tą kamieną
išaugs lietuvių tautos atžalos su
aiškia raudonosios komunizmo
doktrinos mediena ir lapais. Mes
gi, nukapotuos lietuviško medžio
šakos nykstame, vystame ir pū-
name. Jei ir sugrįšime į savo že-
mę, tai tikrai netiksime ir nepri-
augsime vėl atgal prie to tautos
kamieno. Nepriausime dėl to,
kad nykstame, keičiame ne tik
savo išorinį lietuviško charakterio
apdarą, bet taip pat ir savąjį gy-
vybiškumą.

Mažai ir tik maža dalis rodo
susidomėjimą lietuviškąja proble-
ma, dar mažesnė dalis imasi efek-
tingų priemonių kovoti dėl tauti-
nės gyvybės palaikymo. Kita ir
didesnioji dalis jau nesidomima
lietuviškumu, abejinga reikalini-
gumui savojo tautinio charakterio
išlaikymui ir, net tautos laisvės
reikalas jiems kaip svetimtas. Ko-
dėl? Todėl, kad pasidavė aplin-
kos nuotaikai ir savo egocentriš-
koms nuotaikoms. Todėl, kad mus
supanti aplinka išmušė iš pripra-
stos pusiausvyros. Todėl, kad mū-
sų protas eina su jausmo ir nuo-
taikos apsieiškimais. Todėl, kad
mes jau negalvojame kas esame,

(Nukelta į 2 psl.).

Aplink Detroitą

Viena iš veikliausių lietuviškų organizacijų Detroito yra Lietuvių Rezistencinės Santarvės II Skyrius, surengęs daug įdomių ir prasmingų vakarų Detroito. Taip pat talkininkauta akt. Zuzanos Mikšienės teatrų grupei, nuvykstant su gastrolėmis į Čikagą. Skyrius yra pasiuntęs per \$1.000 Vasario 16 Gimnazijai Vokietijoje. Skyriui sėkmingai pirmininkauja Stanionis.

Tautinės Sąjungos 4-tas Skyrius susiorganizavo (tiksliau persiorganizavo iš Lietuvai Vaduoti Sąjungos Skyriaus) 1944. 7. 23. — Veikla reiškiasi tautinėje, kultūrinėje ir Lietuvos laisvinimo srityje. Surengta nemaža didesniųjų parengimų Detroito. Iš paskutiniųjų paminėtinas Dr. Jono ir Marijonos Sims įspūdingas pagerbimas. Pirmasis pirmininkas buvo A. Kripas. Dabartinis — A. Muskeikis.

Kultūros Klubas susiorganiza-

vo 1953 m. Aktyviai reiškiasi kultūrinėje veikloje. Vienintelė Detroito lietuvių organizacija, atstovaujanti lietuvius Tarptautiniame Institute. Taip pat, suruoštas literatūros vakaras, dalyvaujant Michigane gyvenantiems lietuviams rašytojams. Pirmoji pirmininkė dr. E. Gurskytė — Paužienė, antroji — K. Stokienė, o dabartinė — R. Bilaitienė.

Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas įsisteigė 1945 m. Iniciatorius Lietuvai Vaduoti Sąjungos Skyrius. Duodama lietuviška programa per WJLB kartą savaitėje. Išleido penkerių metų suktuvinį leidinį "Amerikos Lietuvių Balsas", kurį redagavo A. Žiedas. Ilgus metus klubui pirmininkavo H. Raubienė, dabartinis pirmininkas K. Ambrosė. Lietuviškos "Baltic Melodies" valandėles vedė yra V. Saladžius.

BALFo 76 Skyrius susiorganizavo 1944. 11. 3. BALFo Centriui pasiuntė per \$ 25 000, didelius kiekius drabužių ir maisto. Buvo įsteigtas Našlaičių Fondas ir Trem-

Z. Arlauskaitė — Mikšienė

tiniamis Įkurdinimo Komitetas. Aktyviai reiškiamasi šalpos darbe. Pirmoji pirmininkė E. Paužienė, dabartinė — M. Kasevičienė. Neseniai suruoštas skyriaus 10 metų sukakties paminėjimas.

Sandaros 29 kuopa susiorganizavo 1916 metais. Steigėjai K. Šnuolis, P. Račkauskas, J. Tamoliūnas, J. Laukonis ir J. Sulcas. Pirmasis pirmininkas buvo K. Šnuolis.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 352 kuopa susiorganizavo 1893 m. Ji yra pirmutinė lietuviška organizacija Detroito. Iniciatorius M. X. Mockus, o dabartinis pirmininkas — F. Mockus.

Pati jauniausia lietuviška organizacija Detroito yra Lietuvų Studentų Santaros Detroito Skyrius, įsisteigęs 1954 metų gale. Š. m. sausio mėnesį rengiamas lietuviškas seminaras studentams ir visuomenei. Pirmininkas yra J. Gilvydis.

Sporto Klubas "Kovas" įsisteigė 1950 m. Surošė 1954 m. Vidurio Vakarų Apygardos Amerikoje krepšinio ir tinklinio pirmenybes Detroito. Dabartinis klubo pirmininkas yra P. Misiūnas. Pati ryškiausia sportinė pajėga Detroito yra A. Racka. Sporto klubas dirba tiesiogiai su mūsų jaunimu, ir jis tą darbą atlieka ko sėkmingiausiai, pagal sąlygas ir išgales.

Dariaus ir Girėno Klubas susiorganizavo 1953. 11. 27. Klubo tikslai yra grynai visuomeniniai ir kultūriniai. Jau suspėta parengti pora parengimų. Klubas įneša nemažą judrumo ir vietinių lietuvių gyvenimą. Vienas iš klubo steigimo iniciatorių pažymėtinas Petras Padolskis.

Visas nekomunistines organizacijas Detroito apjungia Detroito Lietuvių Organizacijų Centras,

kurio tikslas yra atstovauti Detroito lietuvių bendrus reikalus ir derinti paskirų lietuviškų organizacijų parengimų programą. Organizacijų Centriui priklausio 25 vietinės organizacijos. Centras Lietuvos laisvinimui yra paaukojęs \$22.000. Karo bonų pardavė daugiau kaip pusė milijono dolerių. Karo Departamentas, įvertindamas lietuvių darbą, du lėktuvus pavadino American Lithuanian — Detroit. Aktyviai reiškiamasi Lietuvos laisvinimo darbe. Pirmininkas yra buvęs P. Medonis, M. J. Šimonis, K. J. Semaška, Marija Sims. Dabartinis pirmininkas yra ilgametis lietuvių veikėjas F. Motuzas.

Laikraščio ribotose skiltyse, neįmanoma charakterizuoti kiekvieną lietuvišką organizaciją Detroito, nors kiekviena iš jų yra nuveikus nemažą svarbių darbų savo visuomenės tarpe. Kitas organizacijas tepaminime vardu:

Patricia Kopacz, trečios kartos lietuvaitė, detroitietė, pianistė

Ateitininkų Federacija, Lietuvos Bendruomenė, Lietuvos Dukterų Draugija, Lietuvų Katalikų Veteranų Postas Nr. 1722, Mokytojų Draugija, "Ramovė", R. K. Susivienijimo dvi kuopos, R. K. Federacijos Skyrius, R. K. Moterų Sąjungos dvi kuopos, Socialdemokratų kuopa, Tėvynės Mylėtojų Draugijos kuopa, Žiburėlio Draugija, Lietuvų Inžinierių ir Architektų Sąjunga, Lietuvų Nacionalistų — Nacionaldemokratų Komitetas.

Detroito viešoji biblioteka

AL Rimas

Kai šių minčių reiškėjas neperseniausiai pasiteiravo Detroito viešosioje bibliotekoje, norėdamas patirti, kaip gausiai yra skaitomos esančios lietuviškos knygos, turėjo gerokai nusivilti sužinojęs, kad kad susidomėjimas mūsų knyga yra visiškai menkas. Beieškant šio reiškinio priežasčių, teko įsitikinti, kad nemaža dalis miesto lietuvių net ir nežinanti, jog Detroito vieš. bibliotekos miesto centro skyriuje, kitoje pusėje didžiosios J...L. Hudson krautuvės (Library ir Farmer gatvių kerteje), yra nemažas pasirinkimas lietuviškų knygų. Be to, įsidėmėtina, kad šis bibliotekos patarnavimas teikiamas visiškai nemokamai. Reikia tik įsigyti abonento—nuolatinio skaitytojo kortelę, kuri tuoj pat išduodama vietoje užpildžius mažutį klausimų lapą. Primintina, kad be knygų, laisvai dar gaunamos į namus ir patefono plokštelės. Plokštelės, daugumoje, klasinės muzikos kūriniai, o filmo juostoje užfiksuota įvairi kultūrinė programa. Išties, gaila, kad miesto lietuviai vengia pasinaudoti šiais taip lengvai pasiekiamais meniniais turtais.

Grįžtant prie knygų, reikėtų įsidėmėti, kad be visos eilės senesnės laidos ar ir mažiau aktualių veikalų, turima gana gražus skaičius mūsų pačių iškilniausių rašytojų kūrinių. Įdomu ir tai, jog bibliotekos tvarkytojai nevengia įsigyti ir pačius naujausius leidinius. Pagaliau, jei tik būtų pakankamas susidomėjimas bei skaitytojų pageidavimai, biblioteka mielai pirtų visas be išimties pasirodžiusias lietuviškas knygas. Iš to, suprantama, būtų puiki nauda ne tik skaitytojui, bet ir mūsų sunkiai besiverčiančios leidyklos jau turėtų dar vieną nuolatinį pirkėją. Tikslesnės informacijos labui, galima būtų pridurti, kad dabar ten esančių knygų tarpe yra ir vienas kitas aiškiai komunistinė ideologija persunktas veikalas, ar ir kai kurie šio krašto lietuvių raudonųjų organizacijų išleisti leidiniai, bet, visuomenės lietuviškas skyrius, esamomis sąlygomis, reikėtų laikyti gana patenkinamu. Liūdnoka tik, jog taip retai kada pamatai tautietį stovintį prie savosios knygų lentynos ir bandantį pasirinkti lietuvišką knygą. Drasiai galima teigti, kad ši biblioteka nei kiek nenori konkuruoti ir nėra jokia konkurentė mūsų knygų platinimo vietoms Detroito, nes ji tik norėtų padėti lietuviui papildyti tai, ką materialiai ne kiekvienam juk yra įmanoma.

Sakoma, kad iš visų Detroito lietuvių yra tik 5 asmenys perka visas be išimties pasirodžiusias lietuviškas knygas. Kita dalis, aišku, negali skirti tiek lėšų minėtam tikslui ir teisingai įsigyti tik rinktines knygas. Tas ir suprantama. Čia ir ateina į talką kiekvienam biblioteka, kuri siūlo mūsų knygą visų pasiskaitymui. Turėtume pripažinti, kad tai esama visiškai gražaus miesto amerikinių įstaigų mosto atskirų tautybių atžvilgiu. Tad, kodėl nepasinaudoti tuo patarnavimu?

Kaip jau aukščiau minėtą, sąlygos yra visiškai patogios. Vieni metu galima gauti net 4—5 knygas pasiimti į namus ir jas laikyti leidžiama 3 sav. laiko. Už kiekvieną pavuotą dieną imama nedidelė pinigine bauda. Taip pat, labai patogiu ir tai, kad paimtą knygą iš miesto centro bibliotekos, galima grąžinti bet kuriame artimiausiam bibliotekos skyriuje, kurių yra tikrai nemaža placiojeje Detroito apylinkėje. Negalintieji ar nenorintieji vykti miesto centru pasimti liet. knygos, savo ruožtu gali paprašyti, net ir savo kaimyninių bibliotekų skyrių, kad tie patys pasirūpintų norimas knygas atsigabenti į tą skyrių. Atseit, visa daroma, kad tik skaitytojas turėtų galimai mažiau nepatogumų, visap stengiamasi jam padėti ir pataikauti.

Lygia greta miesto centrinės bibliotekos skyriuje, šalia knygų salių, yra ir nemažas, periodinės literatūros — spaudos kambarys. Ir jame gaunami čia pat vietoje pasiskaityti lietuv. žurnalai ir laikraščiai. Žodžiu, Detroito lietuvių, būdami miesto centre ar ir specialiai tam tikslui nuvykę, turėtų nepraleisti progą aplankyti ir šį mažąjį mūsų kultūros centrą, esantį amerikinės aplinkos vidurėje. Lietuviškasis spausdintas žodis laukia mūsų. Neapvilkinime jo!

Vladas Pauza, knygyno "Neringa" savininkas

Helen Rauby, žymi lietuvaitė veikėja, Detroit — Baltic Melodies — valandėles ilgametė direktorė.

(Tęsinys)

tamstos reikalai, tai nors ir toli reikėtų man eiti pasiaukojime, aš pasiliksiu jūsų pusėje iki žado netekimo.

Jis priėmė mano pasiūlymą.

Tai buvo "mano žavingoji diena".

VII.

TAIP, TAI YRA MANO LIAUDIES VYRAS

Greit iš šalykelių "masės ar vidutiniškieji žmonės pradėjo mėtyti į mus, tarsi akmenimis savo grasinimais, koltojimais ir šmeižtais.

"Vidutiniškieji žmonės" yra amžini kiekvieno naujo dalyko priešai, ar tai bus pažanga, ar kokia nepaprasta idėja, ar, pagaliau, revoliucija.

Todėl kai kas pasakė, jog "vidutinis žmogus" yra aršiausias ir šaltas genialaus žmogaus priešas.

Viskas nepaprasto jiems atrodo nedovanotina kvailybė, perdėtas ir pavojingas fanatizmas.

Aš juos mačiau ir dabar teberhatau, žiūrint į mane su "pasigallėjimu" ir "mielaširdyste" ir su ta tariamosios vyresnybės išraiška, kuri juos taip charakterizuoja...

Jie niekad negali suprasti, kaip kas nors gali daryti ne taip, kaip jie nori, ir kaip kas nors gali veikti ne jų naudai.

Jie matė Peroną žygiuojant pirmyn ir tyčiojosi iš jo, manydami ir sakdami, kad jis yra kvailas.

Bet kada pastebėjo, kad tas tariamai kvailas uždegė minias ir, kad gaisras plito į visas puses ir jau lietė jų interesus ir jų ambicijas, tada jie susirūpino, patamsys susiorganizavo ir prisiekė padaryti, kad jis dingtų.

Bet jie neatsižvelgė į liaudį. Jie niekad nebuvo galvoję apie liaudį ir neįsivaizdavo, kad vieną kartą liaudis pati gali pareikšti savo valią ir nuspręsti savo likimą.

Kodėl nusizėmusieji vyrai — mano krašto darbininkai — nereagavo kaip "masės žmonės", bet atvirščiai, jie suprato Peroną ir pasitikėjo juo?

Išaiškinimas yra tik vienas: pakanka matyti Peroną, kad patikėtum juo, pasitikėtum jo nuširdumu, jo ištikimybę ir jo atvirumą.

Jie jį matė ir juo pasitikėjo. Čionai pasikartoję Betliejaus įvykis, tarsi kaip prieš du tūkstančius metų: pirmieji, kurie patikėjo, buvo prasišokai, o ne turtuoliai, ne mokslininkai ir ne galiūnai.

Tai yra todėl, kad egoizmas ir gobšumas veik visada užrakina turtuolių, mokslininkų ir galiūnų sielą.

Priešingai, beturčiai, kaip ir anie prie Betliejaus, gyvena ir miega atvirame ore, ir jų paprastų sielų langai veik visada yra atdaryti, kad pamatytų dalykus ne kasdieninius.

Todėl jie matė ir pasitikėjo. Jie taip pat matė, kaip tas vyras dėjo ant kortos savo viską dėl jų. Aš žinau gerai, kiek kartų jis viską dėdavo ant vienos kortos už savo liaudį.

Laimė, kad jis laimėjo. Kitaip, jis būtų praradęs viską, net savo gyvybę.

Iš savo pusės aš tęsėjau savo pažadą, "pasilikti šalia jo".

Aš palaikydavau lempą, kuri apšviestavo jo naktis; paskatindama jį, kaip mokėjau ir galėjau, stiprindama jį savo meile ir pasitikėjimu.

Iš jo raštines, kurio nors užkampio, jo mylimame Darbo ir Globos Sekretariate daug kartų mačiau jį, kaip jis išklausedavo mano Tėvynės paprastus darbininkus, kaip jis kalbėjosi su jais apie jų rūpesčius ir suteikdavo jų reikalų išsprendimus, kurių jie patys negalėjo atsiekti per daugelį metų. Niekad neišdilis iš mano atminties anie vaizdai iš mūsų bendrojo gyvenimo pradžios.

Tenai aš jį pažinau atvirą ir malonų, nuširdų ir nusizėmusį, duosnų ir nepailstantį, tenai pradėjo man ryškėti jo sielos didybė ir jo širdies drąsa.

Matant jį, mano dvasia skleidėsi, tarsi, visa tai būtų giedras dangus ir grynas oras. Senoji mano širdies baimė ėmė tirpti, tarsi, šalna ar sniegas saulės spinduliuose. Ir jaučiausi be galo laiminga. Ir kas kartą vis stipriau sakiau pati sau: Taip, tai yra vyras. Tai yra mano liaudies vyras. Niekas negali su juo susilyginti.

Ir kada mačiau jį spaudžiant pūslėtas ir kietas darbininkų rankas, negalėjau nustoti galvojęs, kad per jį mano liaudis pirmą kartą sveikinasi su laime.

VIII.

MANO VIENOMIS VALANDA

Gaisras, besipiėsdamas, sekė mus. "Žmonių minios" iš oligarchijos, pripratusios prie patogumų ir ramybės, pradėjo manyti, kad reikia pabaigti su gaisro užkūrėju. Jie manė, kad su tuo pasibaigs ir gaisras.

Pagaliau pasiryžo įvykdyti savo planus. Tai įvyko paskutinė Argentinos oligarchijos valanda. Paskiau išaušo!

Beveik aštuonias dienas jie išlaikė Peroną savo rankose.

Aš nebuvo kalėjime su juo; tačiau, anos aštuonių dienų ir dabar mane tebeskaudina; ir daugiau, daug daugiau, negu jeigu būčiau galėjęs dalintis su juo jo skausmu, praleisdama draug su juo, stūmimo dienas.

Išeidamas man patarė būti ramiai. Turiu pripažinti, kad niekad jo nemačiau taip kilmingo savo garbio ramybėje. Atsimenu, kad vienos svetimos valstybės pasiuntinys, kaip draugas, atėjo pasiūlyti jam savo globą. Keliais žodžiais ir paprastu mostu nusprendė pasilikti savo Tėvynėje, kad pakėlus viską tarp savųjų.

Nuo momento, kada Peroną išėjo, iki momento, kada liaudis jį atakavo dėl savęs — ir dėl manęs! — mano dienos buvo skausmo ir karsčiavimo dienos.

Išėjau į gatvę iškoti draugų, kurie galėtų kuō nors jam pagelbėti.

Ir taipėjau nuo durų iki durų. Šitame vargingame ir nenulstamame klabenime jaučiau, kad mano širdy degė jo užkurtasis gaisras, kurs tarsi naikino mano visišką mėnkumą.

Iš tiesų sakau, jog niekad nejauciaiu save taip maža, taip nieko nereiškančia, kaip laike anų neužmirštamų aštuonių dienų.

Išvaikščiojau visas didžiojo miesto dalis. Nuo to laiko pažistu pavyzdžius visų širdžių, kurios plaka po mano Tėvynės dangum.

Sulyg tuo, kaip žengiau nuo vietovių, apgyventų išdidžių turtuolių ir miesto dalių, apgyventas beturčių ir prasiokių, vis lengviau ir greičiau atsidarydavo durys ir vis daugiau parodėdavo man nuoširdžios užuojautos.

Tenai aukščiau pažinau širdis tik šaltas, širdis, paskendusias apskaitėvimuose, "žmonių masės" "protingas" širdis, kurios nesugeba manyti ar veikti ką nors nepaprasto, širdis, susitikimas su kuriomis sukėlė manyje pasibaurėjimą, pasišlykštėjimą ir gėdą.

Tai buvo blogiausiaji dalis mano kalvarijos per didįjį miestą. Baimumas tų žmonių, kurie galėjo pagelbėti ir vienok to nepadarė, nusiplaudami kaip Pilotas sau rankas, mane skaudino labiau, negu barbariški kumščių smūgiai, kuriuos gavau iš grupės niekšų, kurie mane išdavė šaukdami: "Tai yra Eva!"

Atvirščiai, šitie smūgiai mannet gera darė. Kiekvienas smūgis atrodė, kad mane pribaišs, bet aš jaučiau, kad su jais aš tarsi atgimstu. Nors ir brutalus, tačiau žodžiais neišreikšiamas buvo anas skausmo krikštas, kurs mane apvalė nuo bet kokio dvejojimo ir nuo bet kokios baimės.

Ar aš nebuvo jam sakiusi: "... kad ir kaip toli turėtų eiti mano pasiaukojimas, aš išversiu šalia jo iki žado netekimo?"

Nuo anos dienos manau, jog neturi būti sunku mirti už dalyką, kurį myli. Ar paprasčiau sakant: mirti iš meilės.

(Bus daugiau)

"Laisvosios Lietuvos" Skaitytojai rašo

IŠ LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIŲ

Atstątyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą yra visų lietuvių, nežiūrint pažiūrų skirtumo, šventa pareiga. Lietuviai patrijotai (Maskvos vadinami "nacionaliniais fašistais") stvėrėsi ginklo ir savo kraujo auka laisvino ir gynė iš pirmojo karo gruvėsių pristėkėliu Tėvyne. Užjūriū broliai siuntė medžiaginę paramą. Garbė jiems, garbė ir Tėvynei, kad dar turėjo tokių pasiūlojančių sūnų.

"Nei vieno cento Lietuviai!" — šaukė tuokart "Naujienose" Pijus Grigaitis, Lietuvos prisikėlimo rytmetyje (žiūr. L. L. 1955 m. nr. 1 A. Baltrūno straipsnis: "Atėjo laikas išvadoms"). Taip galėjo rėkti tada tik aršūs ir fanatiškas Lietuvos laisvės priešas. Bet koks staigus ir keistas posūkis: šiandien jis jau Lietuvą "laisvina..." už pinigą: ima už neaiškias patarnavimus sau gerą atlyginimą įvairiomis formomis. Kad gaunamas atlyginimas tikrai yra neblogas, jau rodo ir tai, kad nuo pat ALTo isikūrimo ALTo bosai nėra paskelbę jiems išmokamo atlyginimo, kelionpinigių, dienpinigių ir kt. sumų. Be to, jie turi, kaip ir mes, aukotojai, tiesioginius pragyvenimo šaltinius. Jų redaguojami laikraščiai pasikeidami būnija, kad tie ponai "aukojasi Lietuvos reikalams". Tai pasityčiojimas! Ne Lietuvai jie aukojasi: jie godžiomis rankomis siekia tik mūsų sudedamų piniginių aukų. Taip pat, nėra paslaptis, kad Vilko nariams bei tarnautojams išmokami atlyginimai ir įvairiausi kiti riebius priedai. Nejaugi lietuviai patrijotas, vos išmaitindamas savo šeimą, yra moraliniai prievartaujamus aukoti, net vienos dienos uždarbį, šitų ponų fondams, kad jie užsitikrintų sau ilgalaikį dykaduonišką pragyvenimą... Kiek dolerių gavo lietuvės motinos už kritusius sūnus 1941 metais? Kiek dolerių gavome mes už palaužtą sveikatą bolševikų kalėjimuose? O kiek dolerių gauna lietuviai laisvės kovotojas už pralieto kraujo kvortą šaltuose Lietuvos laukuose?

Niekšybė yra laisvinti paverg-

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plauuu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuo muoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3541 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telef.: YArđ 7-6035

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

Kviečia visus į bendrą lietuviybės darbą

PRIKLAUSYTI Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tai susijungti su savo broliais ir sesėmis be ndram Lietuvos lietuviybės išlaikymo darbui ir kovai už gražią Lietuvos ateitį.

70 metų sukaktuvinis vėjus, prasidėjęs š. m. sausio 1 d. suteikia įstojimo į SLA lengvatas visiems naujai įstojantiems.

APDRAUDA Susivienijime Lietuvių Amerikoje yra parankiausia pigiausia ir tikriausia — sujungta su fraternalėmis naudomis. SLA apdrauda pagelbės Jums ir Jūsų šeimai nelaimėje.

Gyvybės apdrauda iki \$10.000.00 asmeniui, Sveikatos apdrauda iki \$325.00 asmeniui, Senatvės apdrauda iki \$300.00 asmeniui.

SLA VEIKLA ir jo tikslai bei praėityje nuveikti darbai ir pa siekti nuopelnai aprašyti atskiruose leidiniuose, kuriuos gausit tuojau nemokamai, jei parašysit SLA Sekretoriui:

DR. M. J. VINIKAS

307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

Eik Sigute, eik sesele!
Jei išalkus — užsikąsi,
Jei ištroškus — atsigersi.

EIK Į SILVER POINT INN

3517 So. Halsted St.

ĮVAIRI kepta ir virta UŽKANDA, žuvis, silkutės. VOKIŠKAS ALUS is statinių ir kitokie TAURŪS GERIMAI. SAVAITGALIAIS ŠOKIŲ MUZIKA. MANDAGUS ir draugiškas patarnavimas pačių savininkų Stepo ir Prano Guobių.

tą ir kenčiančią Lietuvą, kraunant iš surenkamų aukų sau asmenik-kai turta. Tai Lietuvos laisvės vertelgos — pirkliai.

Kokią teisę turi P. Grigaitis kalbėti Lietuvos reikalui ir ne vadovauti (!) jos išlaisvinimui, jei jis buvo priešingas Lietuvos išlaisvinimui ir nuo pat jos prisikėlimo ją purvais drabstė? Kokią moralinę teisę turi ši personus dviveidė iškamša mus, bolševikų ir vokiečių okupacijų metu į aktyvią pogrindžio veiklą susibūrusius, karius ir jaunimą, niekinti, su pašaipa vis minint buvusią rezistenciją? Argi lietuviai socialdemokratai nebeturi savo tarpe tikrų patrijotų? Tiesa okupacijų metais rezistencijoj jų ir nebuvo matyti (išskyrus vadus centre!): eiliniai socialdemokratu nužygiavo Maskvos kryptimi. — Taigi, ir balsą pakelti iš jų prieš pateptąjį bosą nėra kam. Tai tvirtinu, nes ir kaimo ir miestų eilinių rezistentų veidai okupacijų metais man labai gerai buvo pažįstami.

Laikas būtų ir "katalikais" pasivadintiems P. Grigaičio bendrakeleiviams pasidaryti iš to reikiamas išvadas ir liautis čiulėti ir taip jau liesą Lietuvos laisvinimo fondą. ALTA ir VLIKAs privalo viešai paskelbti smulkiajamų ir išlaidų apyskaitą nuo pat jų isikūrimo pradžios, kad būtų aukotojams žinoma, kur eina mūsų sudedamos aukos: kiek Lietuvos laisvės reikalui, kiek minėtiems "laisvintojams" įvairiomis formomis ir kiek jų atstovaujamos organizacijoms bei arti-miems asmenims. Gana jau įkyraus suktumo. Kad čia "paslaptis", galite tik vaikams pasakų formoj pasakoti. Gana jau jautria lietuvišką visuomenę apgaudinėtu Kol bus dangstomasi "paslaptimis" — nei vieno cento Lietuvos laisvės pirkliams, nes iš mūsų aukų laisvinimo reikalams tik menki trupiniai telieka.

J. V. — L. L. A. kovotojas

Kas linki Tėvynei,

kad būtų laisva,

Tą myli ir lanko

"Laisvoji Lietuva"

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946 (Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF LAISVOJI LIETUVA published weekly at Chicago, Ill. for Oct. 1, 1954.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Jonas Balčiūnas, 3157 S. Emerald Av., Chicago 16, Ill. Editor Vytautas Stankeika, 1453 W. Taylor Str., Chicago 7, Ill. Managing editor Juozas Masionis, 3031 S. Emerald Av., Chicago 16, Ill. Business manager Pranas Lukosevičius, 3157 S. Emerald Av., Chicago 16, Ill.

2. The owner is Lithuanian Regeneration Assn., Inc. publishes the weekly newspaper. It is a non profit making organization.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) None.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown was 4,000 weekly.

Jonas Balčiūnas (Signature of editor). Sworn to and subscribed before me this 30th day of September, 1954, Josephine Simaitis (My commission expires June 29th, 1957).

20% NUOLAI DOS!

Dėl išpardavimo prieš inventurizaciją.

BATAI VYRAMS: Florsheim, Crosby Square, Freeman, Pedwin.

BATAI MOTERIMS: Air — Step, Velvet—Step, Wilbur Coon

ir Mary Adams

BATAI VAIKAMS: Buster Brown ir Weatherbird

UNIVERSAL SHOE STORE

3335 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Mergaitės ir berniukai, dalyva-ve sporto varžybose "Laisvosios Lietuvos" gegužinės metu ir laimėję Vlado Vijeikio paskirtas dovanas — metinės "Tėviškės" numeratas, prašomi pranešti savo adresus "L. L." administracijai arba p. Levui Vakseliui, 4352 So. Maplewood Ave.

MODERNIŠKA KIRPYKLA

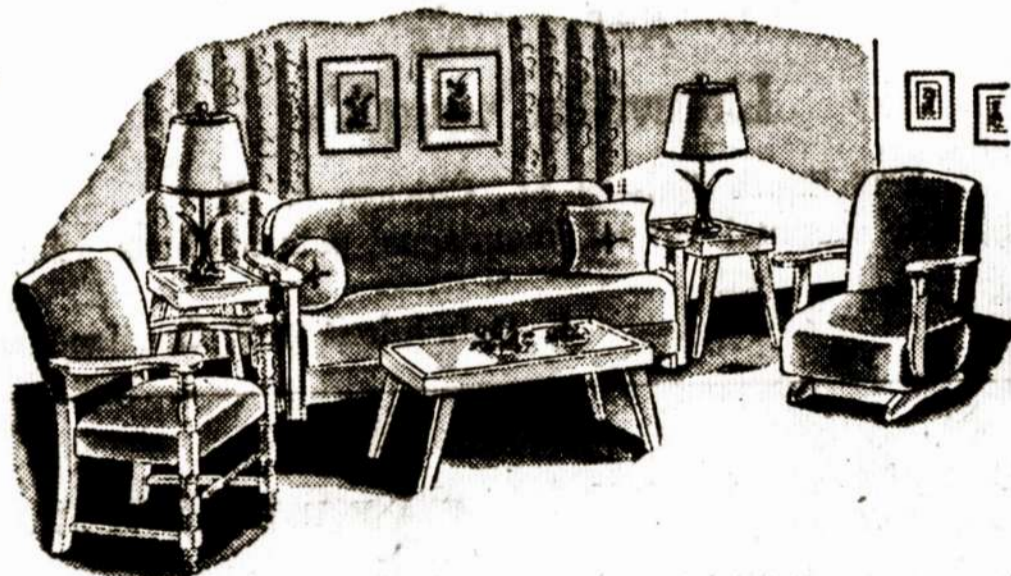
Savininkas W. REKASIUS,

752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).

Darbas atliekamas labai švario, kirpyklos patalpoj ir geriausiai, — pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pagaldavimą. Kainos zemos. Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro. Seštadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro. Prečiadieniais — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.

UŽEIK IR PATS ISITIKINK.

Moderniausias baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovė ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks. parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

MAISTAS,

A L U S,
V Y N A S

Jay-Garden Market

SAVIN. MARY SIMS
18434 Joy Rd., prie Southfield,
Detroit 28, Mich.

Telef.: Krautuvės Buto:
VE 5-5755 WE 3-6702

LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ

DANA

yra didelis pasirinkimas įv-ų gintare gaminių, Lietuviškų audinių, medžio ir odos išdrbinų, valku ir moteriškų drabužių

A. IR D. PAREIGIAI, SAV.
1445 So. 49 Av., Cicero 30, Ill.
Tel.: To 3-6391

Kas Valgo Bruno Duoną

Visad Žydi Kaip Aguona

LIETUVIŠKA KEPYKLA

SAV BRUNO MACIANSKAS.
4339 So. Lithuanica Ave.
Tel.: Cliffside 4-6376

IŠ TOLI

AR IŠ ARTI, PIGIAI

PERKRAUSTAU

BALDUS IR ĮVAIRIUS

DAIKTUS.

Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituania Ave.
Tel.: FRontier 6-1882.

Pervežu baldus

PIGIAI IR SAUGIAI

VIETOJE IR IS TOLIAU

Furui naują didelį sunkvežimį ir apdraudus

KOSTAS EIDUKONIS

6930 So. Talman — Chicago 29
Tel.: GRovehill 6-7096

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Čia be gardžių gerimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50.
Illinois Telef.: TOWNhall 3-9601

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMOI ĮRANKIAI KAI PĖTYS SUNKVEŽIMIAI TAIP IR JOSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.
JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: Walbrook 5-9209

Rudeninių ir žieminių lietai

čių, paltų, o taip pat šiltų viloninių megstinukų didelis pasirinkimas pas:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR

BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.

Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam iš: mokėjimui be nuošimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmadienį ir ketvirtadienį, nuo 9 val. ryto iki 9:30 val vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak.

Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tik tada, kai naujų prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį paslaptinę planą žino ir sėkmingai jį praktikuoja LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. Halsted St.

DIDELIS PASIRINKIMAS vyrų, moterims ir vaikams drabužių ir baltinių, NAMAMS REIKMENŲ, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visa kita Jūs pirkite

PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARCIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: Virginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių sąžiningas pataisymas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Virš 50 metų veikia dieną ir naktį

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie

ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

Kreipkitės į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga. 4605 — 07 So. Hermitage Ave. Tel: YArđs 7-1741 ir 7-1742, arba — 4330 — So. California Ave. Tel: LA 3-0440.

Koplyčiose veikia moderniški oro keitimo įrengimai

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. — — — — — REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. — — — — — VIRginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. — — — — — PULLman 5-1270

LIGDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6945 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia
REpublic 7-9600 — 7-8601 Automobiliams viecia
Tema, kuri gyvena kitose miesto dalyse; gausine koplyčia, arčiau jūsų namų.

ANTANAS MELNIKAS

Jaunas amžiumi, bet jau augš- tai pakopės dailininkas Antanas Melnikas neseniai įsigijo meno srityje magistro laipsnį. Lankydamas ir toliau universitetą jis nepraranda ryžto žengti pirmyn. Šiuo metu jis ruošiasi gauti daktarata.

Šalia savųjų rūpesčių ir mokslo Antanas Melnikas dažnai ateina talkon lietuviškos organizacijos, ar tai su paskaita apie meną, ar tai savo teptuku piešdamas vaidinimams dekoracijas.

Prie progos noriu šiek tiek sustoti prie Antano Melniko praeito kelio, siekiant savojo pašaukimo.

Antanas Melnikas dar Lietuvoje (1944 m.) įstojo į Kauno Meno Mokyklą. Nelemtas karas jį, kaip ir tūkstančius, nubloškė į vakarus. Jis karo metus iki pabaigos praleidžia Vienoje ir Muenchene. Tuoj po karo pirmaisiais metais išvyksta į Italiją. Čia gauna stipendiją ir įstoja į filosofijos ir literatūros fakultetą studijuoti meno istorijos. Po metų, sąlygų verčiamas persikelti į Firezė. Ten pa vyksta apsisoti ir įstoti į Meno Akademiją. Studijuoja tapybą. Iš čia po kurio laiko, jau smarkiai šoktelėjęs tapyboje, Antanas Melnikas vyksta į Romą ir čia sekmingai užbaigia Meno Akademiją, gaudamas menininko vardą. Dar būdamas paskutiniame kurse Romos Meno Akademijoje, jaunasis menininkas jau dalyvauja su savo darbais įvairiose parodose (Novoroj, Firezėje, Ostijoje ir Romoje). Romoje jis laimi tarptautinėje jaunųjų menininkų parodoje antrą tapybos premiją.

Prieš išvykdamas iš Italijos, jis surengia savo darbų parodą "Chiurazzi" meno galerijoje. Apie jo darbus ir kūrybą rašė italų kritikai ir rašytojai, kaip: Aniceto del Massa, Romeo Luechese ir Ugo Moretti. Pastarasis yra vienas iš garsesnių italų rašytojų, prieš porą metų laimėjęs valstybinę literatūros premiją.

Jaunasis menininkas atvykęs į Detroitą, nemetė teptuko nei atkaklaus pasiryžimo tobulintis mene.

Jis ir čia suruošia savo paties ir savo žmonos (skulptorė) darbų parodą, kuri praeina su pasisekimu. Po metų Birminghame. 1953 metais The Newman Foundation suorganizuotoje religinio meno parodoje jis gauna pirmą premiją už kompoziciją "Criste è morto".

1954 metais menininkas suruošia savo darbų parodą Tarptautiniam Institute, išstatydamas per 30 savo tapybos ir moderniojo meno kompozicijų — darbų. Parodą aplanko gražus skaičius savųjų ir svetimačių.

Praeitų metų vasaros pabaigoje kūrybingas dailininkas dalyvauja Michigan valstijos dailininkų tapybos parodoje. Parodon iš 2500 pateiktų darbų patenka tik 250 ir jų tarpe, trys Antano Melniko darbai. Tai rodo didėjančią jauno menininko pažangą ir tobulėjimą meno srityje.

Džiugu ir sveikintina, kad p. Antanas Melnikas niekur ir niekada nesustojo ir nesuabejojo eidamas į savąjį pašaukimą. Kad jo kelias nelengvas, rodo, kad ir trumpa jo nueito kelio istorija. Paskiau šiuo metu, dail. Antanas Melnikas yra pakviestas dėstyti tapybą ir kompoziciją Cass Vakariniėje Meno Mokykloje, Detroitė.

A. Ramonis,

DETROITAS

(Tęsinys)

statytis ar pirktis namus, bet vis kaip nejudama, taip vis nėra. Bijau pesimistiškai prasižioti, bet nesimato rimtų ženklų šiai taip aktualiai problemai išspręsti. Kodėl? Todėl, kad vietos organizacijos ir veikėjai pasitenkina dažniausia tik gražiais žodžiais ir kalbomis, bet iki šiol nesuranda tvirtą pagrindą, ant kurio lietuviškieji namai galėtų atsistoti. Jei ne dėl vietos, kur tie namai turėtų būti nesutariama, tai sunku ką kalbėti apie tūkstančius dolerių, be kurių nebus jokių namų, o tik tuščios kalbos.

Sunkios sąlygos lietuviškam kultūriniam ir visuomeniškam gyvenimui, bet jis nėra toks skurdus, kaip kam galėtų aatrodyti. Lietuviškas gyvenimas čia judrus ir gaivališkas. Trys lietuviškos parapijos. Puskapis organizacijų, šeštadieninė liuanistikos mokykla, du dramos meno sambūriai, kultūros klubas, lietuviškas knygynas, laikraščių ir knygų kioskas, tautinių šokių grupė ir kita. Štai, L. Enciklopedijoje pasirodžius žinioms apie čionykštį lietuvių gyvenimą, pasipylė net visa eilė nusiskundimų spaudoje, kodėl tas Detroito lietuvių veidas per daug netiksliai aprašytas.

DETROITO LIETUVIAI L. ENCIKLOPEDIJOJE

Dėl nusiskundimų spaudoje, kad L. Enciklopedijoje daug kas nepažymėta arba netiksliai aprašyta, būtų bergždžias darbas pareikšti pretenzijas pačiai enciklopedijai ar bendradarbiams. Kad reikia juos pabarti, tai aišku. O todėl, kad enciklopedijoje nelabai teisingų žinių pateikimas daro ją mažaverte. Kaltas dėl to ne kas kitas, kaip tie bendradarbiai, kurie tas žinias suteikia. Praleista galėjo būti kas ne taip reikšminga vietos tapumo sumetimais. Tai galėjo padaryti ir redaktoriai ir bendradarbiai. Ko gi čia kelti barnius. Kitas reikalas, jei yra neteisingos žinios ar sąmoniu gas faktų iškraipymas. Štai, pav. toks nekaltas dalykas, kaip šeštadieninė mokykla. L. Enciklopedijoje pažymėta, kad ją įsteigė vietos ateitininkų kuopa. Kiek šias eilutes rašančiam ir visai eilei mokytojų žinoma, tai netiesa. Būtent, šią mokyklą įsteigė grupė mokytojų. Mokykloje dirbė mokytojai ir steigėjai, net ne visi buvo ateitininkai. Nors čia nedidelis pamelavimas, bet svarbus, kada kaip faktas fiksuojamas enciklopedijoje. Lietuviųbei nesvarbu, kas įsteigė mokyklą, bet pats faktas nelabai teisingas.

Iš L. Enciklopedijoje esančios pastabos matyti, kad bendradarbiavo keli, ne vienas bendradarbis (nurodyta tik viena pavardė). Galėjo atsistoti, kad "tarp kelių slaugių vaikas be galvos". Apskritai, Detroito skyrius L. Enciklopedijoje geras ir vaizdingas. Kad galėjo būti geresnis, tai savaime aišku.

— A. B.

Šeštadieninė Lietuvių Mokykla Detroitė

Mokyklos įkūrimo data reikia laikyti 1950 metų pradžią. Ji yra įsteigta grupės mokytojų iniciatyva, tėvų ir dr. kun. Igno Boreišio, Šv. Antano Parapijos klebono pritarimu. (Bet ne ateitininkų kuopos, kaip Liet. Enciklopedijoje, Detroito žinių skyriuje, parašyta). Kun. dr. I. Boreišis šeštadieninei mokyklai leido naudotis parapijos mokyklos patalpomis, kuriose ji dabar yra prisiglaudusi.

Mokyklos reikalais iki šių mokslo metų pradžios rūpinosi Mokytojų Sąjunga. Dabar mokyklos reikalų tvarkymą perėmė Lietuvių Bendruomenės Detroito Skyriaus valdyba.

Šiuo metu mokyklai vadovauja mok. O. Balzerytė. Be jos dar dirba mokytojai: K. Gričius, kun. K. Simanavičius, K. Kodatienė, Ž. Buknytė ir Pr. Zaranka.

Mokykloje, šalia lietuvių kalbos, rašybos ir poterių lietuviškai, dar yra mokoma Tėvynės paži-

Pagarba Didvyriams

1941 m. liepos 18 d. į Švenčionėlius atsidaugino stambaus kūno sudėjimo, pilnas didybės, majoro laipsny vokiečių karo lauko komendantas. Lenkiškų ir kitokių abejotinos tautybės, bei dorybės poniųjų prikalbėtas, komendantas nutarė parodyti savo galybę — viešai nuginkluoti esamus Švenčionėliuose partizanus.

Didžioje Švenčionėlių aikštėje, pilnoje mundiruotėje, su ginklais, stovi apie 400 išrikiuotų partizanų. Kampuose kryžminiai ugniniai paruošti vokiečių kulkosvaidžiai. Aikštės pakraščiuose prisirinko visokio plauko būriai smalsuolių ir laukia kažko ypatingo.

Iš savo rezidencijos į aikštę atžygiuoja, su palydovais, didingai nusiteikęs ponas komendantas. Nuo išrikiuoto dalinio atsiskiria gražioje lietuviško kario uniformoje ir eina su raportu komendantą pasitikti kapitonas Jonas K. Tam tikrame atstume sustoja, atiduoda priderančią kariui pagarbą ir tvirtu balsu, nesikarščiuodamas, sako: "Pone komendantė, esu Lietuvos kariuomenės kapitonas ir šio savanorių dalinio vadas. Tamstos įsakymu dalinį atvedžiau į nurodytą vietą. (Trum pa pertrauka ir kap. K. kalba toliau). Pone komendantė, mes niekieno neraginami stojome savanoriais į kovą prieš tą priešą, prieš kurį jūs kariaujate, kad padėti jums išvysti iš Lietuvos žemių taip pat ir mums amžiną priešą bolševiką. Teikites perskaičiuoti šio dalinio kūrimosi tikslą ir trumpą jo kovų istoriją (įteikia vokiečių kalba parašytą lapą popierio). Jeigu Tamsta, pone ko-

mendante, nepakeisi savo nusistatymo nuginkluoti mus, lig kokiuos nusikaltėlius čia susirinkusių visokių valkatų ir priešų agentų akivaizdoje, aš nutariau savo karių garbei, čia pat tamstos akivaizdoje, atimti pats sau gyvybę. Mano mirtis teprimins jums, vokiečių kariams, kad susiorganizavę partizanai buvo teisūs kovoti už savo tėvų žemę ir už savo mielą Tėvynę Lietuvą. Laukiu tamstos galutinio sprendimo." (Aikštėje mirties tyla). Komendantas susimąsto. Ir pagaliau metęs žvilgsnį į turimą rankoje popierį, į savo palydovus ir į išrikiuotus partizanus, pagarbiai padavė kap. K. ranką ir liepė partizanus vesti į mokyklos kiemą tolimesniems uždaviniams.

Čia ir sudužo vokiečių kario galybė į Lietuvos kario žodžius. Lauko komendantas, patyręs partizanų dvasinius įsitikinimus kovoti už savo Tėvynės laisvę, pavėdė jiems, kap. K. vadovybėje, laikinai prižiūrėti esamas Švenčionėliuose belaisvių stovyklas.

Jonas K. buvo vienas iš pirmųjų LASO idėjų skleidėjas ir neįkainojamos vertybės karys. Jam nebuvo lemta pasitraukti su draugais ir pažįstamais į laisvąjį pasaulį, bet likimo skirta būti su laikytam savo Tėviškės laukuose ir bolševikų nukankintam Vilniaus kalejime.

Gyvenanti Detroitė Jono K. sesuo su vyru, tolimesni giminės, draugai ir pažįstami liūdi dėl netekto brolio, prieteliai ir gero idėjos draugo.

K. V.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA DETROITE

Šv. Antano Parapijos Mokyklos patalpose šeštadieniais glaudžiasi Detroito Lietuvių šeštadieninė Mokykla.

Vaikai 5 dienas išsėdėję mokyklos suoloje, gal ir nenoromis keliais šeštadienio ryte, bet kai syki ateina į mokyklą ir randa būrį draugų, jaučiasi patenkinti, ir laimingi, net ir patys mažieji, kuriems dar knygos rankeles suveria.

Tėveliai, net iš tolimiausių vietų, suveža vaikus; kai kurie visai nemiegoję tiesiai iš darbo, važiuodami toli į šalį, surenka neturintys kaip atvykti ir randa pilną mašiną mažųjų. Įdomu važiuoti jų tarpe, ir klausytis nerūpestingo klegėjimo, lyg paukščių čiulbėjimo. Čia gražiai lietuviškai, viens už kitą garsiau šaukia, čia visai nejuociom pradės angliskai, ir taip be galo. Bet, kai jų paklaus, gal užmiršo kur važiuoja, visi chorą atsako į lietuvišką mokyklą, ir vėl toliau girdi lietuviškai kalbant. Sustojus mašinai prie mokyklos, jie kai sviediniai riste išsiriti ir dingsta mokyklos patalpose.

Čia kas šeštadienis susirenka 125 mūsų tautos žiedo lapelių, kurie dauguma tokie švelnučiai, jauri, kad rodos menkam vėjelini

mas, istorija ir kiti liuanistiniai dalykai.

Labai užgirtinas mokytojų ir tėvų komiteto bendras darbas parinktų lietuviškų dainų dainorėlio išleidimas. Jis gana pakankamas mokyklos programai dėl mokymosi dainuoti. Atrodo, kad nedidelis dainorėlio tiražas. Rotatoriumi perspausdinta.

Lietuvių šeštadieninė mokykla veikia kas šeštadienį.

M. M.

Ko tylite, sustingę, kaip belaisviai?

Juodu gėdulu, lyg verdančia smala, pripildytos mūsų širdys, sunkiai bepakelia mus nuo žemės. Klaikiam raudojime paskendęs kankinamos tautos šauksmas vis silpniau supurto mus. Vis plačiau ir stipriau įsigali viliojančio gyvenimo ilgesys ir žemės gėrbūvio troškimas. Retėja laisvės kovotojų eilės ir silpnėja jų kirčiai ir smūgiai.

O mes tylime, sustingę, lyg belaisviai. Kas išrėks mūsų tautos kančią ir begalinį jos norą ir ryžtą laisvai ir nepriklausomai gyventi, jeigu ne mes, gyvieji jos vaikai, turėdami žodžio ir veiklos laisvę?

Kas sutelks jėgas, išjudins laisvojo pasaulio sąžinę ir ryžtą, jei ne mes?

Kur yra mūsų laisvės kovų invalidai, savanoriai — kūrėjai, partizanai, politiniai kaliniai, gyvieji laisvės simboliai? Argi atvėso jų meilė ir susilpnėjo ryžtas? Ne! Tikrai ne! Tačiau čia, laisvėje, pamiršome juos! Nurašėm juos i nuostolius, o jų vieton iškėlėm ir iškišome menkystes, kurioms nie-

kad nebuvo ir nebus ten, kur bus pavojus ko nors netekti!

Niekas Lietuvoje nedavė tiek bolševikų, kaip Dr. P. Karvelio dvaro kumetynas! Netenka aiškinti, kiek skriaudos ir žalos jie padarė ir tebedaro Lietuvai. O galėjo ir jie būti gerais žmonėmis ir gerais lietuviais, jeigu jų ponas, dabartinis Vlko bosas, būtų parodęs jiems nors truputiuką žmoniškos meilės, supratimo ir būtų galėjęs atsižadėti bent dalies savo turto Lietuvai ir alkaniems jos vaikams!

Kaip gali šitas žmogus prašyti ir tikėtis iš savo buvusiu kumečių aukos ir paramos, kad tas, jo buvęs kumetis, matų ir žino, kad jo buvęs ponas ir šiandien daug geriau gyvena, negu jis?

Štai, kur mūsų tragizmo paslaptis ir šaknys. Pašalinkite jas ir pamatysite, kad lietuvis bus gyvas, nuoširdus ir duosnus savo žemei.

Savo kritusių ir gyvųjų brolių vardu, galiu užtikrinti šituos ponus, kad mes atiduosime jiems tai, kas jiems priklauso.

LIUDESIO VALANDOJE ŠAUKITĖS ...

DB. BRAZIS

Laidotuvių direktorius

Telefonas: TA 5-1275

Koplyčia randasi prie Šv. Antano parapijos Bažnyčios 1930 — 25 St., Detroit 16, Mich.

Lietuviškas

ALYTAUS BARAS

yra maloniausia užėgės vieta lietuviams. Įvairūs gėrimai ir mandagus lietuviškas patarnavimas.

Savininkas Petras PADOLSKIS su žmona maloniai kviečia visus lietuvius atsilankyti ir jaustis kaip Lietuvoje.

3415 Michigan Ave., Detroit. Telef.: TA 6-4283.

Savi pas savuosius.

Naujakuris Juozas GRUZDAITIS nupirko nuo Frank Weskel

KINGSBURY BAR

kuris randasi 3457 Bagley — 24th St., Detroit 16, Mich.

Naujas savininkas barą pertvarkė iš pagrindų. Dabar galima gauti įvairių įvairiausių gėrimus ir šaltus, lietuviškus užkandžius.

Visi lietuviai maloniai prašomi užėiti, kur jaukia praleisite laiką lietuviškoj aplinkoj.

Telef.: TA 5-9565.

Namų, sklypų pirkimo — pardavimo, ipotekos, įvertinimo ar draudimo reikalais kreipkitės į

ADAMS, WILLIAM J.

REALTY & INSURANCE Real Estate

(Mertgages — Appraisals — Insurance)

Jums bus atliktas sąžiningas, greitas ir mandagus lietuviškas patarnavimas.

17224 John R., Detroit, Mich. Tel.: TU 3-1220.

JOHN'S BAR

Patogi lietuviams užėgės vieta. Aukštos rūšies vietos ir užsienio gėrimai.

Sav. JONAS ŽYRINAS,

Telef.: TA 5-9319,

3537 W. Vernor Hwy, DETROIT, Mich.

NUOŠIRDŽIAUSI SVEIKINIMAI VISIEMS DETROITIEČIAMS LIETUVIAMS

24 -- ST. BAR

Conrad Alex

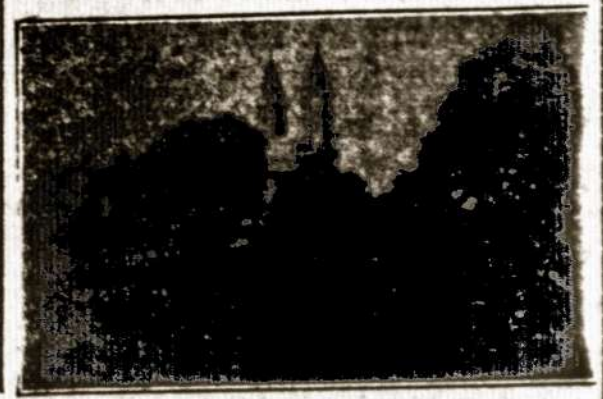
Advokatas

Baro savininkai George ir Walte yra geri lietuvių bičiuliai. 2807 — 24-th St. (prie Michigan), Detroit 16, Mich. Tel.: TA 5-9255.

PARSIDUODA BATŲ TAISYMO DIRBŪVĖ

Naujos mašinos, gerai einas biznis

Kreiptis: 821 W. 34th St. Chicago 8, Ill. YA 7-5489.

KĄ JIE DIRBA

RUOŠIAMASI PAGERBTI

DAIL. A. VARNAS

Lietuvai nusipelnę ir lietuvių visuomenės labai mėgiamas dailininkas prof. Ad. Varnas bus pagerbtas kovo 19—29 d. d. Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos patalpose, suruošta apžvalginė, jo 75 metų amžiaus sukakčiai paminėti paroda.

Chicago Bendruomenės Kultūros Tarybai emūs iniciatyvos, senesniai buvo suauktas organizacinis komitetas tiems reikalams aptarti. Pasitarimuose dalyvavo kvieštieji: dail. Varnas su šeima, kun. dr. Baltinis, redakt. Semėnienė, dail. Šileikis, inž. Jurkūnas, žurn. J. Vaidelys, visuomenininkas Val. Šimkus, rašyt. Alg. Gustaitis, dail. prof. Ig. Šlapelis, muzikas A. Nakas, arch. J. Mulokas, visuomenininkė Gryblienė, veikėjas Glemža, dail. K. Žoromskis.

Pasiskirstyta darbo sritimis. Netrukus bus sudarytas platesnės apimties asmenų sąrašas šiai gražiai kultūrininko sukakčiai paminėti. Komitetui vadovauja inž. arch. J. Mulokas.

Naujųjų metų proga Romos radijo stoties transliacijos lietuvių kalba buvo perduoti Italijos Respublikos Prezidento L. Einaudi ir Lietuvos Diplomatinio Šefo S. Lorzaičio pareiškimai.

Prof. S. Žymantas, D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdybos vicepirmininkas ir Lietuvių Rezistencinės Santarvės vicepirmininkas, buvo atvykęs į Romą dalyvauti Liberalų Internacinio vykdomojo komiteto posėdyuose.

Italijos radijofono pakviestas, prof. Žymantas kalbėjo iš Romos radijo stoties.

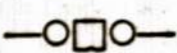
Būdamas Romoje, S. Žymantas palaikė nuolatinį kontaktą su Lietuvos Diplomatinio Šefo ir su Lietuvos ministru prie Šv. Sosto, taip pat painformuodamas juos apie reikalus, liečiančius padėtį krašte.

Chicago Skautininkų ir Skautininkų Ramovės metinė sueiga šaukiama sausio 23 d., sekmadienį, kuri įvyks Tėvų Jėzuitų bendrabučio patalpose, 5541 S. Paulina Str.

Sueigos pradžia: 10 val. pamaldos, po pamaldų įvyks sueiga. Visos sesės skautininkės ir visi broliai skautininkai kviečiami šioje sueigoje dalyvauti.

Ignas Povilaitis, gasciūnietis (Šiaulių apskr.), studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune, Klaipėdos prekybos institute ir Paryžiuje jūrų teise, "Front International Centre le Communisme" (Tarptautinio Fronto prieš komunizmą) pirmininkas, lankėsi iš Prancūzijos Vokietijoje ir turėjo platesnį pasikalbėjimą su FICC gener. atstovu Vokietijoje — Miunchene dipl. jur. Juozu Kairiu. Taip pat padarė vizitą ir "Amerikos Balsui". Turėjo pasitarimus ir su lietuvių ir kitataučių įtakingais asmenimis. Minimos organizacijos tikslas: užkirsti kelią komunizmui, vesti aktyvią propagandą laisvame pasaulyje pavertosioms tautos išlavinti ir teikti visokeriopą paramą nukentėjusiems nuo komunizmo. Centras yra Prancūzijoje.

Kazys B. Kraučionas, senesnės kartos veikėjas, periodinės spaudos bendradarbis ir poetas, kuris trumpam laikui yra išvykęs poilsui į Floridą (5200 N. W. 10 Ave., Miami, Fla). 1951 m. išėjo jo pirmieji eilėraščiai — "13 dūminės lūšnelės", senesniai paruošė spaudai ir antrąjį lyrikos rinkinį, kuris dar šiemet išeis. — Turi ir šiaip prozos gabalų, kuriuos numatęs išleisti.

PROF. J. J. JABLONSKIO MINĖJIMAS

Lietuvių kalbos tėvo J. J. Jablonskio 25 metų mirties sukakties minėjimas — akademija įvyks vasario 6 d. 2 val. p. p. Lietuvių Auditorijos salėje, Chicagoje. — Ruošia Chicago Lietuvių Kalbos Draugija. Minėjime dalyvaus 7 kultūrinės lietuvių organizacijos. Apie didįjį kalbininką kalbės: P. Gaučys, prof. Vikt. Biržiška, prof. dr. P. Jonikas.

Meninę dalį atliks I. Nimenskaitė, J. Vaznelis, A. Kučiūnas.

Visuomenė nuoširdžiai prašoma pagerbime — akademijoje dalyvauti.

VYRAI IŠ 1945-JŲ METŲ

— Štai antraštė ir tema mano ruošiamos ir Terros išleisimos knygos.

Kas tie 1945-ieji metai, žinome. Vakarų sąjungininkai parbloškė Vokietiją, o jų sąjungininkas, komunistinė Rusija, pagrobė atskiras tautas ir joms priklausančius žmones visur, kur tik siekė jų rankos. Didelė nelaimė išitiko mūsų brolius, anksčiau prievartančių sugaudytus į vokiečių kariuomenę ar pagalbinius dalinius ir po kapituliacijos kartu su vokiečiais pakliuvusius į sąjungininkų belaisvių stovyklas. Šie vyrai už spygliuotų vielų, tartum didžiausius nusikaltėlius, kentė badą, šaltį, mirko lietuje, krito nuo ličių ir, kas už vis didžiausia skriauda ir netiesa! — buvo atiduoti sovietų repatriacinių komisijų teroriui, kartais netgi prievarta siunčiami į tikrą mirtį už geležinės uždangos ar vergais vežami į belgių akmens anglų kasyklas kaip prekė Vokietijos reparacijų Belgijai sąskaiton.

Šių vyrų patirtos skriaudos būtina surašyti, kaip anksčiau Petras Ruseckas surinko ir surašė atsiminimus iš baudžiamos laikų, iš knygnešių gadinės, iš mūsų savanorių žygių ir kt. Kaip kiekvienas lietuvis tegyvas Tautoje, taip Tauta tegyva per atskiro lietuvių kančią, ryžtą, valią.

Taigi, vyrai iš 1945-jų metų atsiliepkite šiuo adresu:

J. Cicėnas, 3421-X-Street, Omaha 7, Nebraska, USA.

Mums svarbu, kaip naciai sugrobė mūsų vyrus į vokiečių kariuomenę ir jos pagalbinius dalinius, kaip vyko atsitikimas ir vakarus, kur ir kada pakliūta į sąjungininkų belaisvių stovyklas ir kas iškentėta nelaisvės metu.

Jeronimas Cicėnas

PADEKA

BALFo 10 metų veiklos sukaktis pereinų metų gruodžio mėn. 5 dieną buvo iškilmingai paminėta, dėka įvairių kultūrinių organizacijų atstovų, menininkų bei meno kolektyvų narių, pasiaukojimu ir, svarbiausia, visų lietuvių nuoširdžiu ir aktyviu dalyvavimu.

Širdingai dėkojame Alice Stephens dainininkėms, "Dainavos" ansambliui, Chicago lietuvių vyrų chorui, prof. Vladui Jakubėnui, Sofijai Adomaitienei, Prudencijai Bičkienei, Kristinai Bartulius, Danutei Stankaitytei, Jonui Vazneliui ir Genovaitei Aleksianaitėi, be atlyginimo išpildžiusiems koncerto — akademijos programą.

Gilią padėką reiškiamo "Draugui", "Naujiems", "Sandarai" ir "Laisvajai Lietuvai", Sophie Barkus, "Margutis" ir Povilui Šaltimierui už nemokamą koncerto — akademijos garsinimą.

Ypatinga padėka priklauso Selsių Kazimieriečių Aukštesniosios Mokyklos Vadovybei už suteiktą veltui koncertui salę.

Gili padėka BALFo pirmininkui kan. prof. Juozui B. Končiui, specialiai atvykusiam į koncertą — akademiją, už pasakytą koncerto — akademijos metu išsamią ir gražią kalbą.

Nuosirdus dėkui koncerto — akademijos rengimo komisijos nariams: O. Biežienei, A. Brazui, P. Cibulskui, I. Daukui, J. Daužvardienei, V. Duobai, P. Grybie-

Vilniaus krašto Lietuvių Sąjunga

Mes visi šventai tikime, kad anksčiau, ar vėliau ir vėl bus laisva Lietuva ir atrodo, kad laisvės rytojais ne už tolimų kalnų. Bet taip pat neturime pamiršti, kad erelis išskėtęs sparnus laukia mūsų laisvės rytojais, kada vėl galės išplėsti Lietuvai širdį ir Vilniaus Krašto lietuviams — laisvę.

Iš Vilniaus Krašto kilę, arba ilgesnį laiką ten gyvenę lietuviai 1952 m. kovo mėn. 16 d. yra suorganizavę savo skyrių Detroito ir turi per 30 narių. Skyriaus valdybą šiuo metu sudaro: Albertas Misiūnas, Kazys Veikutis, Valc Osteikienė ir Juozas Lekas. Be to, valdybai talkininkauja veiklus skyriaus narys Pranas Marcinkevičius ir skyriaus revizoriai Česys Šadeika ir Vytautas Gurka. Skyrius rengia parengimus, mini spalių 9-tąją ir dalyvauja Detroito lietuvių kultūrinę veikloje. Iš savo kasos yra paskyrę: Vasario 16 gimnazijos namams išpirkti 10 dol., Balso 76 skriui Detroito 5 dol., prof. M. Biržiškos fondui 25 dol. ir V.K.L. S-gos Centro Valdybai 25 dol. Be to, nemažą sumą yra surinkę aukų prof. M. Biržiškos fondui.

Šia proga, tebūna leista trumpais bruožais apibūdinti Vilniaus Krašto lietuvių okupacinius pergyvenimus ir laisvame pasaulyje esančių — sukurtos organizacijos tikslą.

Istorija byloja, kada žmogus yra ypatingai varžomas, jo iniciatyva ilgainiui sunyksta ir gerieji privolumai — gyvenimas darosi nepakankiamas. Tada jis turi pasiduoti svetimųjų įtakai, arba žūti. Šiais dėsniais vadovaudamiesi lenkai, per devynioliką okupacinio valdymo metų, Vilniaus Krašto lietuvius engė ir persekiojo, norėdami nutautinti juos ir padaryti savo ištikimais tarnais. Kad ir kaip buvo baudžiami ir persekiojami, bet jie tyliai susimetę į pogrindį, per vargo mokyklas, išlaikė savo gimtąją kalbą, krašto papročius ir dar daugiau

nei, N. Gugienė, V. Jakubėnui, B. Jonušui, S. Sodeikiai, A. Stephens ir B. Tubeliui.

Širdingai dėkojame spaudos komisijos pirmininkui dr. J. Adomavičiui ir nariams: A. Baronui, V. Būtenui, K. P. Deveikiui, A. Gulbinskui, A. Gustaičiui, J. Jonušaičiui, V. Kasniūnui, A. Maciui, V. Radziui, J. Rūgii, A. Rūgitei, J. Taruliui, A. Trakiui, J. Vaideliui ir A. Valentinui — už straipsnius spaudoje ir pasakytas per radiją kalbas.

Taip pat dėkojame visiems, kurie bet kokiū būdu šį koncertą — akademijos rengimą parėmė.

BALFO Chicago Apskritis Valdyba

SUSIRINKIMAS

— Š. m. sausio mėn. 26 d. 7 val. vakare Vyčių salėje, 2453 W. 47th Str., įvyks BALFO apskrities susirinkimas.

Dienotvarkėje numatyta: pereitų metų veiklos apyskaita ir šių metų skaičiavimai.

Prašome skėrių valdybas, narius ir visus, kurie interesuojasi Balso veikla, susirinkime dalyvauti.

BALF Chicago Apskritis Valdyba.

GRAŽUS, LABDARINGAS

BALIUŠ

Chicago Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga, puikioje Marine šokių salėje, sausio 15 d. suruošė atžymėtinai puikų balių. (Apie jį buvo skelbta "L. L.")

Dalyvavo labai daug rinktinės lietuvių visuomenės.

Rengėjai parėdė Vasario 16 gimnazijos, Vokietijoje, naujai, rožių valsa, kuris vienas davė per 300 dolerių pajamų. Tikrai gražiai išnaudota pramoga kultūrai parenti.

Meninėje dalyje pasigėrėtiną dainos meną parodė solistė Monika Kripkauskienė. Ši menininkė yra aukšto lygmens.

tautiniai sustiprėjo ir dar daugiau prisirišo prie savo tautos kamieno. Per vargo mokyklas jie puikiai išsąmonino, kad didžiausia žmogaus gyvenime vertybė yra — laisvė, bet, dėja, jis jos neturėjo ir gyveno tik laisvės svajonėmis. Nors nešė vergiją ir priepaūdą, bet džiaugėsi laisvėje esančios tautos pasiektais laimėjimais ir taip pat buvo jautrus ir skaudžiai išgyveno visus tautos nepasisekimus.

Laisvame pasaulyje sukurtoji Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga yra rezistencinio vieneto tęsinys ir yra teisėtai savo krašto atstovas. V.K.L. S-ga yra nepartinė politinės kovos organizacija ir jos įstatai nurodo kovos būdus už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą, aiškiai pabrėžiant, su sostine Vilnium ir Vilniaus Kraštu. Jie niekada nesutiks su kieno nors samprotavimu, kad Vilnius ir Vilniaus Kraštas galėtų būti bet kokia kaina atskirtas nuo Lietuvos. Tuo labiau, kad dabartinis metu ir laisvasis pasaulis kovuoja už savitovų tautų apsisprendimą. Vilniaus Krašto lietuviai puikiai žino, kad lietuvių tautą rišo su lenkais ilgas istorinis laikotarpis. Tie istoriniai santykiai galėtų ir vėl atgyti, jeigu lenkai savo valstybės ateitį statytų ne jėgos ir smurto, bet teisės ir teisingumo pagrindais.

Taip pat laisvame pasaulyje esančių Vilniaus Krašto lietuvių tikslas yra įtikinti visus laisvėje buvusius lietuvius, kad ir jie, Vilniaus Krašto lietuviai, yra tos pačios motinos sūnūs ir, kad iškovojus Lietuvai laisvę, jie nebūtų ir vėl palikti posūnių dalioje. Dabartiniu metu, jie visur ir visada dedasi į bendrą kovą už Tėvynės laisvę ir kada išaus lietuvių tautai laisvės rytojais, svajotąją, per devynioliką lenkų okupacijos metų, laisvę, jie nori parsinešti namo kartu su visa lietuvių tauta.

K. V.

Visi į Bankietą

Detroit'io Lietuvių Tautinių Organizacijų Sambūris, Lietuvos Iga lioto Ministerio Anglijai Broniaus K. Balučio 75-rių metų amžiaus sukakčiai paminėti, ruošia š. m. vasario 5 d. 7 val. vakaro (šeštadienį) Tuller Hotel didžiulį bankietą. Bronius K. Balutis yra plačiai žinomas ne tik kaip gabus diplomatas, bet ir kaip didelis Lietuvos veikėjas bei visuomenininkas.

Bankietė dalyvaus visa eilė žymių svečių: Lietuvos Konsulas Dr. Petras Daužvardis iš Čikagos, Čikagos Sanitarijos Distrikto prezidentas advokatas Antanas Olis, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas advokatas Antanas Lapinskas, senas Amerikos lietuvių veikėjas Dr. Stasys Biežis, žinomas lietuvis bankininkas Kazanauskas, detroitiečių bičiulis ir žinomas lietuvis J. Bačiūnas, Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas, clevelandietis plačiai žinomas veikėjas Pijus Žiūrys, Lietuvos Laisvės Komiteto narys advokatas — žurnalistas Vincas Rastenis, Rezistencinės Santarvės Vyriausios Vadovybės nariai Stepas Mackevičius ir Bronius Bieliukas, Laisvosios Lietuvos vyr. redaktorius Vytautas Staneika ir eilė kitų žymių veikėjų iš svetur ir vietos.

Po glaudžių ir reikšmingų kalbų ir vaišių, bus proga susipažinti su mūsų žymiais veikėjais ir kultūrininkais.

Dalyvavimas vienam asmeniui kaštuoja 5 doleriai. Po iškilmingų pietų, grojant geram orkestrui, bus galima ir pašokti.

Norintieji dalyvauti maloniai prašoma, kaip galint anksčiau, vietas rezervuoti — lietuviškame knygyne "Neringa", 1906 — 25th g. vė. Telef.: Tashmoo 67134.

Rengimo Komitetas.

LOS ANGELES, CALIF.

Parengimai ir susirinkimai

Sausio 9 d. su pasisekimu praejo LB vietos apylinkės ruoštas koncertas — šokiai. Meninę programą atliko: solistai Urbon ir Helen Swaggart (abu lietuviai), Br. Budriūno ved. vietos lietuvių parapijos choras, L. Zaikienės vd. tautinių šokių grupė ir kit. Vasario 5 d., šeštadienį, Vyčiai rengia didžiulį vakarą Bacės salėje. Šokiams gros pagarsėjęs Los Angeles mieste Al. Gayle orkestras.

Sausio 16 d. net du susirinkimai: ateitininkų ir vyčių. Ateitininkai sėdriausiai susirenka pas p. J. Kojelį, gi vyčiai — pas Adomavičių. Ateitininkams praėjusiais metais vadovavo: J. Kojelis, J. Ažuolaitis ir kun. L. Jankus. Bus renkama nauja valdyba 1955 metams. Vyčiai naująją valdybą jau išrinkę: pirm. M. Wisneski; vicepirm. Helen Nashlėnas ir Anthony Kunickas; sekr. J. Antanavich, kasin. Ann Laurinaitis.

Bus išleisti gen. Stasio Raštikio atsiminimai

Gen. Stasys Raštikis, gyvenęs šiuo metu Santa Monica, Calif, principe yra sutikęs duoti išleisti savo atsiminimus "Lietuvių Dienų" leidėjui Antanui Skiriui. Netrukus atsiminimai bus pradėti rinkti. Tai bus didžiulė knyga tikrai įdomios ir vertingos medžiagos.

Evening Song (Vakarinė daina) jau pardavinėjama

Vytauto Beliajaus paruosta lietuviškų pasakų ir legendų knyga "The Evening Song" (Vakarinė daina) angliškai jau išleista ir platinama. Knygos kaina 3 dol. Galima gauti pas autorių — leideją V. Bielajų ir "Lietuvių Dienų" leidykloje.

K. K. VANCOUVERIO, B. C. PADANGĖJE

Keliaujant nuo Seattle į šiaurę ir pravažiavus Amerikos — Kanados sieną, užtikamas pats gražiausias Kanados vakarų miestas — Vancouver, Britų kolonijos srities centras.

Čia likimas atbloškė ir saują lietuvių, II Pasaulinio karo aukų, kurie drauge su nuo seniau gyvenančiais tautiečiais sudaro vietos

TARPTAUTINIS SKAUTŲ VAKARAS

Įvyksta šį šeštadienį — sausio 22 d. 7 val. vakare, Marshall sq. balių salėje (3113 W. Cermak R.). Rengia Čikagos "Aušros Vartų" skaučių tunto "Neringos" vyr. skaučių būrelis, vadovaujamas stud. Zitės Čarneckaitės, kuri yra ir vyriausia keturių tautų: lietuvių, latvių, estų ir ukrainiečių skaučių, vakaro rengėja.

Vakaro globėja pakviesta Juzė Daužvardienė, Lietuvos konsulo Čikagoje, žinoma visuomeninio darbo uoli puoselėtoja.

Dalyvauja: pskt. K. Kuraitytės vadovaujamos "Živilės" d-vės skautės, keturių tautybių rengiamame vakare, išpildys dalį programos: Irenos Šilingienės vadovaujama lietuvių skaučių tautinių šokių grupė, kuri yra gerai užsirekomendavusi savo gražiais pasirodymais, pašoks keletą šokių; L. Klietnieks, Latvių vyr. skautininko žmona, vadovauja latvių sceniniam pasirodymui; Lillipuu, estų energingos veikėjos vadovaujama skautai, dalyvaus su savo tautinių šokių ir dainų programa; O. Labaczewska, vadovė, ukrainiečių skaučių tautinių šokių, kuri savo programoje pašoks kelis būdingus tautinius šokus ir padainuos keletą tipingų dainų. Be to, O. Čarneckienė ir Z. Brenzlienė — yra vyriausios šeiminių kė ir visą atsilankiusią lietuvišką visuomenę į Čikagos vyr. skaučių "Neringos" būrelio rengiamą vakarą, kurio programoje pirmą kartą Čikagos lietuvių gyvenime dalyvauja: lietuviai, latviai, estai ir ukrainiečiai — vaišins skaniais, lietuviškais, namie gamintais valgiais.

lietuvių šeimą. Vancouverio lietuviai, panašiai, kaip ir JA Valstybių — Seattle ir Portlando, yra negausūs, tik čia kiek tremtinių daugiau.

Vancouverio artimesnėse apylinkėse, pav., Neu Westminster, Port Coquitlam irgi gyvena lietuvių. Jų daugumas turi nuosavas pastoges ir gana gražiai įsikūrę.

Aplankius kelias lietuvių šeimą, teko susidaryti neblogą vaizdą; gal mažiau prabangumo, negu JAV, tačiau jie savo likimu yra patenkinti. Pavyzdžiui, Jonas Macijauskas, atvykęs iš Kaselio stovyklos, Vokietijoje, jau spėjo įsigyti vistų ūkį, kurį toliau žada vis plėsti, stato daugiau pastatų ir gražina. Šeima didelė — 5 vaikai ir žmona, bet, sako, duonos užtenka visiems. Reikia tik padirbėti, tačiau kurgi be darbo pra gyvensi.

Antanas Stalio, net iš Anglijos čion atkeliavęs, tikisi susidaryti geresnį gyvenimo pagrindą, negu minėtoje šalyje. Jis kartu su tėvu nupirko nemažą namą, kurį atnaujins turės gražią pastogę.

Vienas iš vėlesnių Vancouverio lietuvių šeimų narių, yra Vytautas Diak, dar tik prieš kelias savaites atvykęs. Jis yra daug mažesnis, apkeleivęs didesnę pasaulio dalį. 1939 m. rusų išvežtas į Sibirą ir 1942 m. iš ten išsprūdęs, apvažiavo Palestina, Italija, Prancūziją ir kt. šalis, kol pagaliau nutūpė Anglijoje. Čia kiek ilgesnį laiką pagyvenęs, atvyko į Kanadą, kurią nuo vieno krašto iki kito išžitrinęs, nutarė apsigyventi — Vancouveryje iki to laiko, kada galės grįžti į gimtąjį Vilnių.

Vancouverio ir apylinkių lietuvių, spalių 30 d. buvo susirinkę ir pirmąjį savo rudens subuvimą "Blue Danube" salėje. Čia teko pajusti jų gyvenimo pulsą, išikalbant su būreliu lietuvių. Pačiu didžiausiu vietos lietuvių judintoju yra teisininkas J. Juškaitis, kuris daro žygius sujungti visus lietuvius į vieną darnią šeimą. Ne paslaptis, kad ir čia yra nemaža raudonųjų, garbinančių sovietiską "rojų" ir jais vietiniai lietuviai nusiskundžia. Tačiau didesnė jų dalis tikri Lietuvos patriotai, kuriems Lietuva yra minčių priepilauka, traukanti ten grįžti iš svetimės žemės, kada tik išaus laisvės saulė.

Edv. Šulaitis.

DETROIT, MICH.

Lietuvių Studentų Santaros Seminaras

Sausio mėn. 23 d., sekmadienį, 6 val. vak. buv. Lietuvių salėje (pirmas aukštas), įvyks Lietuvių Studentų Santaros seminaro trečia paskaita, kurią skaitys dr. Julius Kaupas. Paskaitos tema: Paskutinės tendencijos lietuvių pozicijoje. Po paskaitos seks diskusijos.

Dr. Julius Kaupas yra parašęs hofmanišką fantaziją — "Dr. Krištūkas Pragare", už kurią 1948 metais jam suteikta Raudonojo Kryžiaus literatūros premija. Prelegentas daug rašo spaudoje literatūriniais klausimais ir, ypač, apie paskutinius įvykius lietuvių literatūroje.

Visuomenė ir studentai maloniai kviečiami atsilankyti.

KULTŪRINIŲ PARENGIMŲ DATOS REIKALU

Kultūros Tarybos Valdyba nori sudaryti kultūrinių parengimų kalendorių, kad išvengus paruošimų susikirtimų, nes dažnai tą pačią dieną ir net valandą, vyksta keli paruošimai. Tokia būkle nusiskundžia ir visuomenė.

Valdyba kreipiasi į visas organizacijas ir kultūrinius vienetus, prašydama pranešti savų parengimų datas, kad apsaugojus minėtų nesklaidumų.

Kultūrinių parengimų kalendorių sutiko tvarkyti Juozas Kreivėnas, todėl prašoma parengimų datas jam pranešti, adresu: 1602 So. 48 Cuost, Cicero, Illinois. — Telef.: TOWnhall 3-1987.

Kultūros Tarybos Valdyba